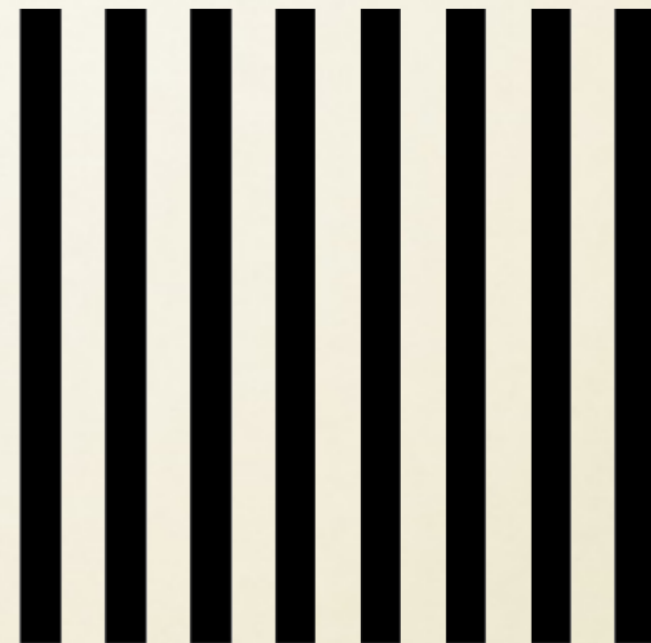
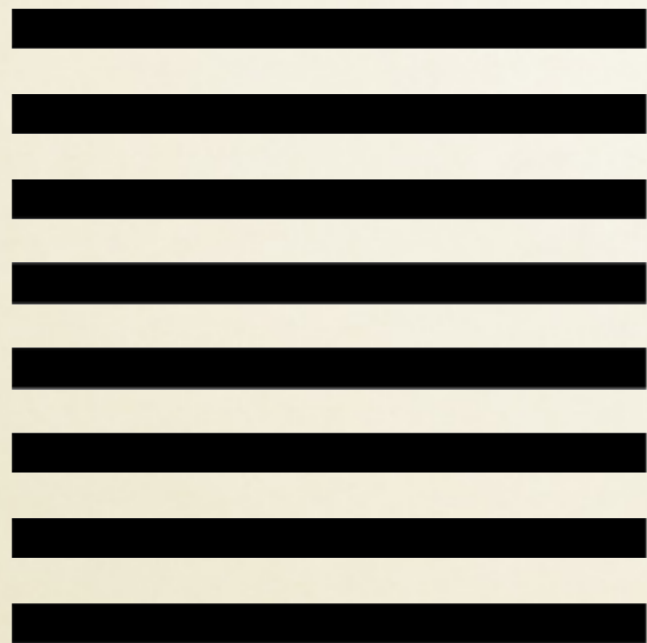

DĚJINY PSYCHOLOGIE

GESTALT PSYCHOLOGIE

<http://www.journalofvision.org/content/9/8/50>

GESTALT PSYCHOLOGIE

- Gestalt může být do češtiny překládán jako podoba, tvar, celek, struktura, útvar - a nepřekládá se ...
- Celek je něco jiného než suma částí, z níž je složen.
- začátek 20. století
- pokračovatelé v USA

GESTALT PSYCHOLOGIE

- berlínská a lipská škola tvarové /celostní psychologie
 - **Lipská škola:** Felix Krueger (1874 - 1948) - neučleněné, nediferencované celky
 - **Berlínská škola:** Max Werheimer, Wolfgang Köhler a Kurt Kofka - tvary

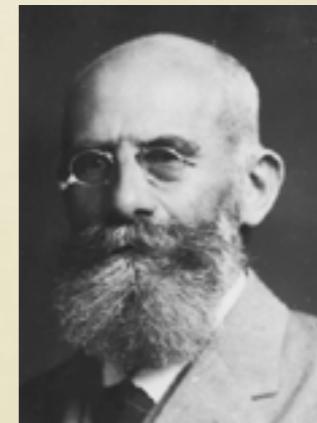
DŮLEŽITÉ POSTAVY

- *předchůdci*

- **Franz Clemens Honoratus Hermann Josef Brentano** (1838 - 1917)

- **Ernst Walfried Joseph Wenzel Mach** (1838 - 1916)

- **Maria Christian Julius Leopold Freiherr von Ehrenfels** (1859 - 1932)

DŮLEŽITÉ POSTAVY

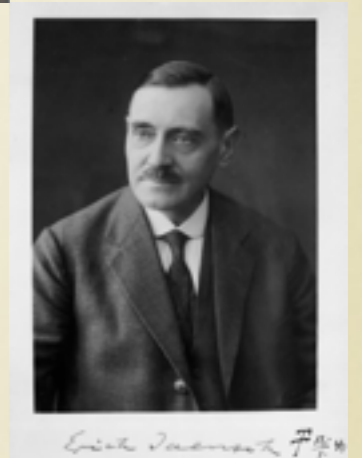
- *pionýři*

- **Georg Elias Müller** (1850 - 1934)

- **Erich Rudolf Ferdinand Jaensch**
(1883 - 1940)

- **David Katz** (1884 - 1953)

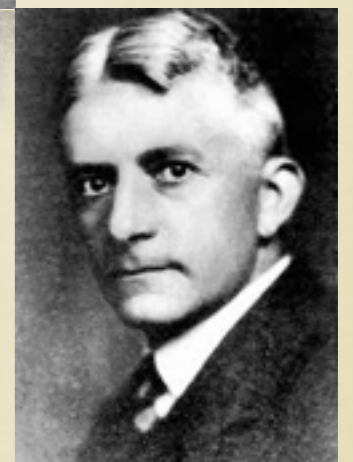
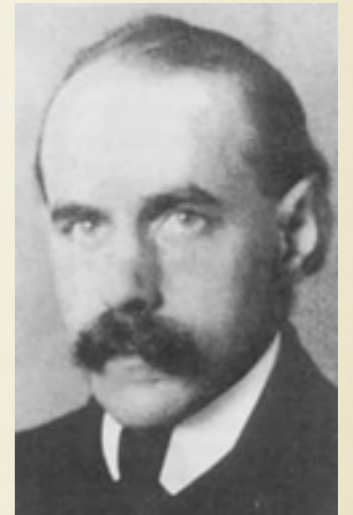
- **Edgar John Rubin** (1886 - 1951)

DŮLEŽITÉ POSTAVY

- *zakladatelé*

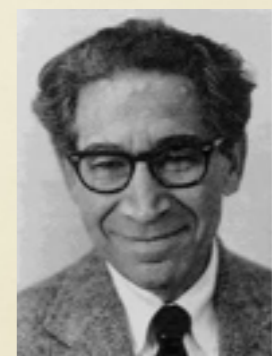
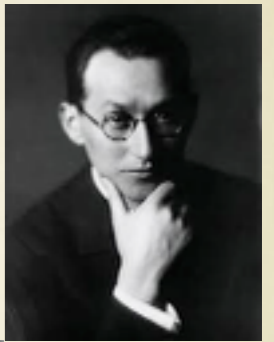
- Max Wertheimer (1880 - 1943)
- Kurt Koffka (1886 - 1941)
- Wolfgang Köhler (1887 - 1967)

DŮLEŽITÉ POSTAVY

- *následovníci*

- Kurt Lewin (1890 - 1947)
- Karl Duncker (1903 - 1940)
- Kurt Goldstein (1878 - 1965)
- Leon Festinger (1919 - 1989)
- Egon Brunswik (1903 - 1955)

FRANZ BRENTANO

(1838-1917)

- filozof a psycholog
- metoda introspekce
- psychologie by se měla zaměřit na akt (proces) vnímání více než na vnímané elementy
- intencionalita - základní vlastností vědomí je jeho nutná vztažnost k nějakému předmětu

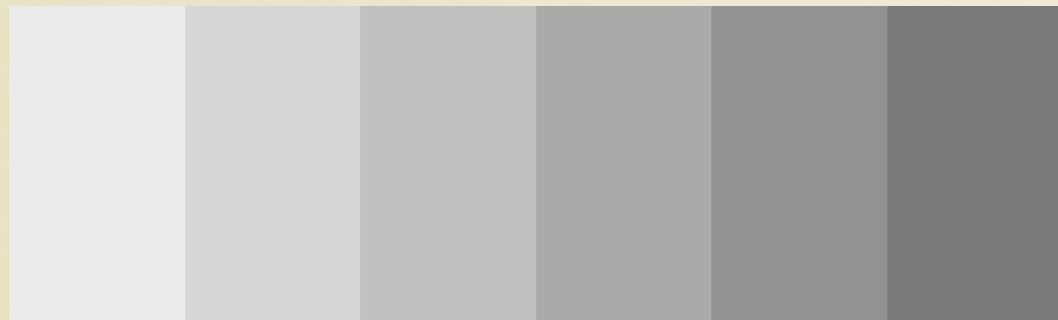

ERNST MACH (1838-1916)

- fyzik
- upozornil na gestalt-fenomén, vnímání jako celostní akt (např. na vnímání melodie)

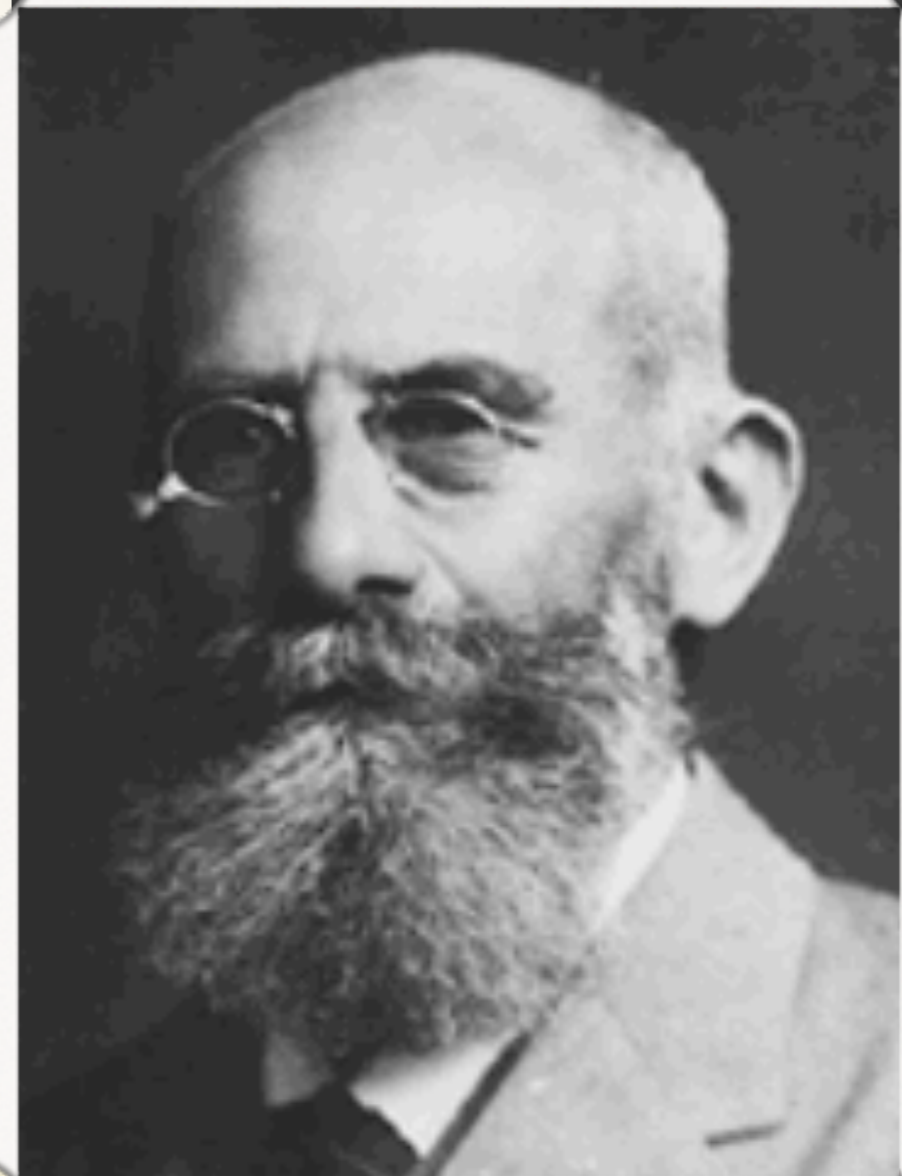

Library of Congress

CHRISTIAN VON EHRENFELS (1859-1932)

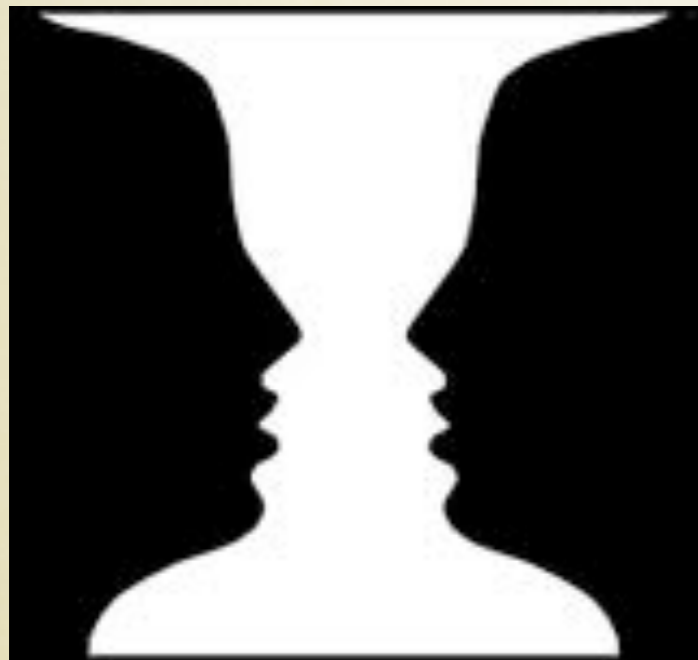
- rozvinul Machovo pojetí do teorie
- Gestaltqualität - elementy vzniklé vnímáním, vlastnosti uspořádání

GÖTTINGENSKÁ ŠKOLA

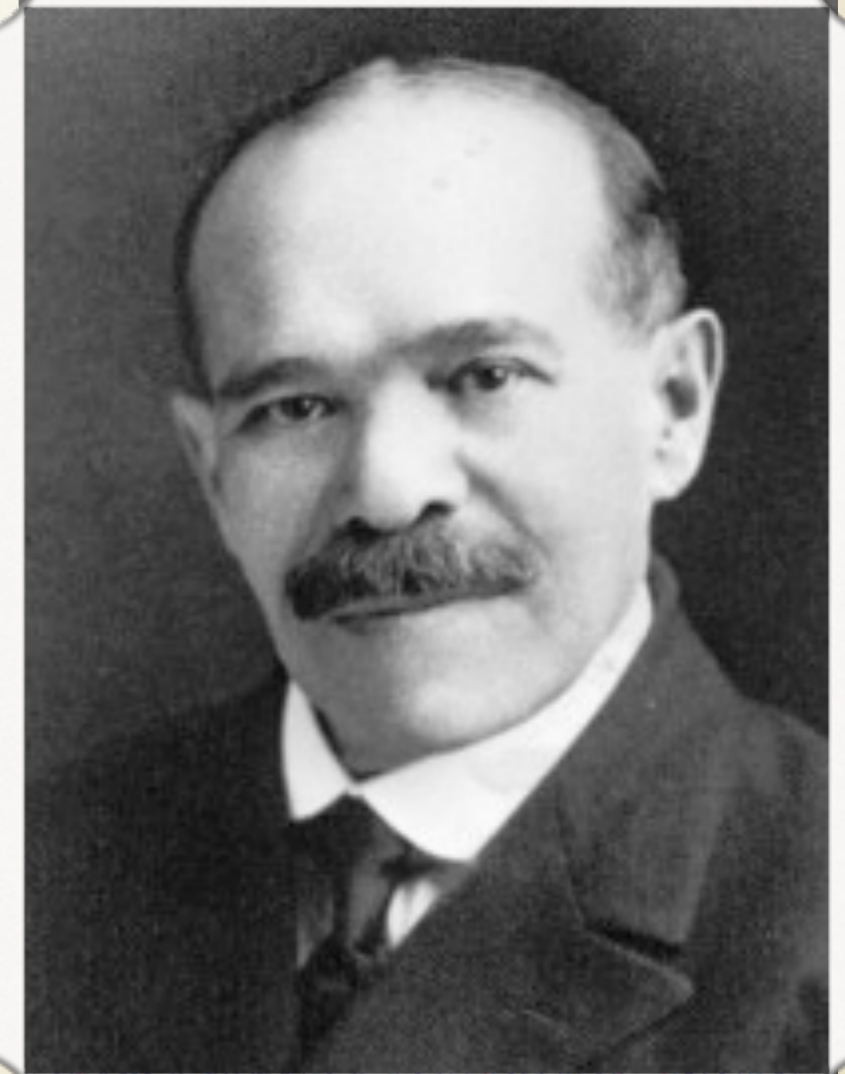
- G.E. Müller (1850-1934) - podporoval introspektivní výzkum
- Erich R. Jaensch (1883-1940) - eidetické představy
- David Katz (1884-1957) - vnímání barev
- Edgar J. Rubin (1886-1951) – figura a pozadí

FIGURA VS. POZADÍ

MAX WERTHEIMER (1880-1943)

- 1910 ří-fenomén
- zakladatel tzv. berlínské školy gestaltpsychologie
- 1923 článek o principech organizace vnímání
- 1945 Productive Thinking – gestaltistický pohled na myšlení a řešení problémů
 - reproduktivní myšlení
 - produktivní myšlení

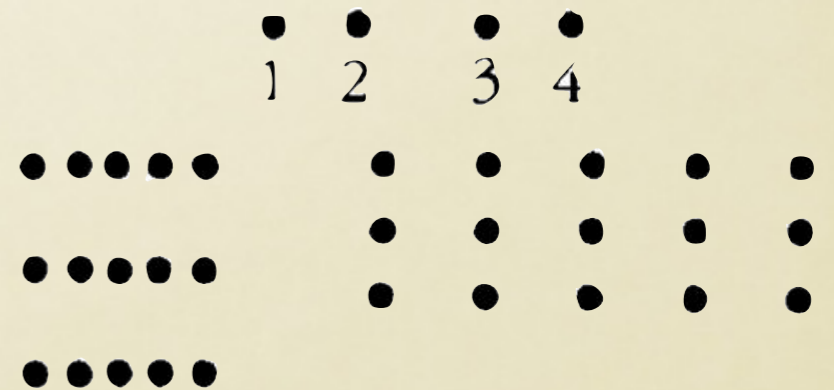
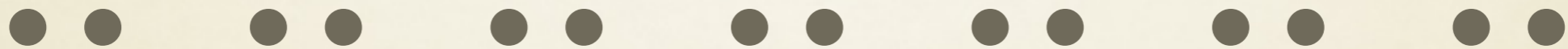
ZÁKONY GESTALTŮ

Během dvanácti let objevili tvarově orientovaní psychologové mnoho **principů vnímání** neboli
“**zákonů gestaltů**”.

(nakonec bylo ustanoveno 114 zákonů)

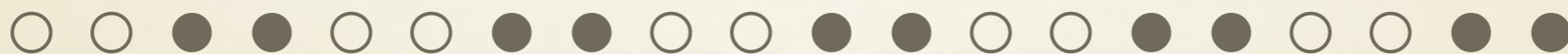
ZÁKONY GESTALTŮ

blízkosti

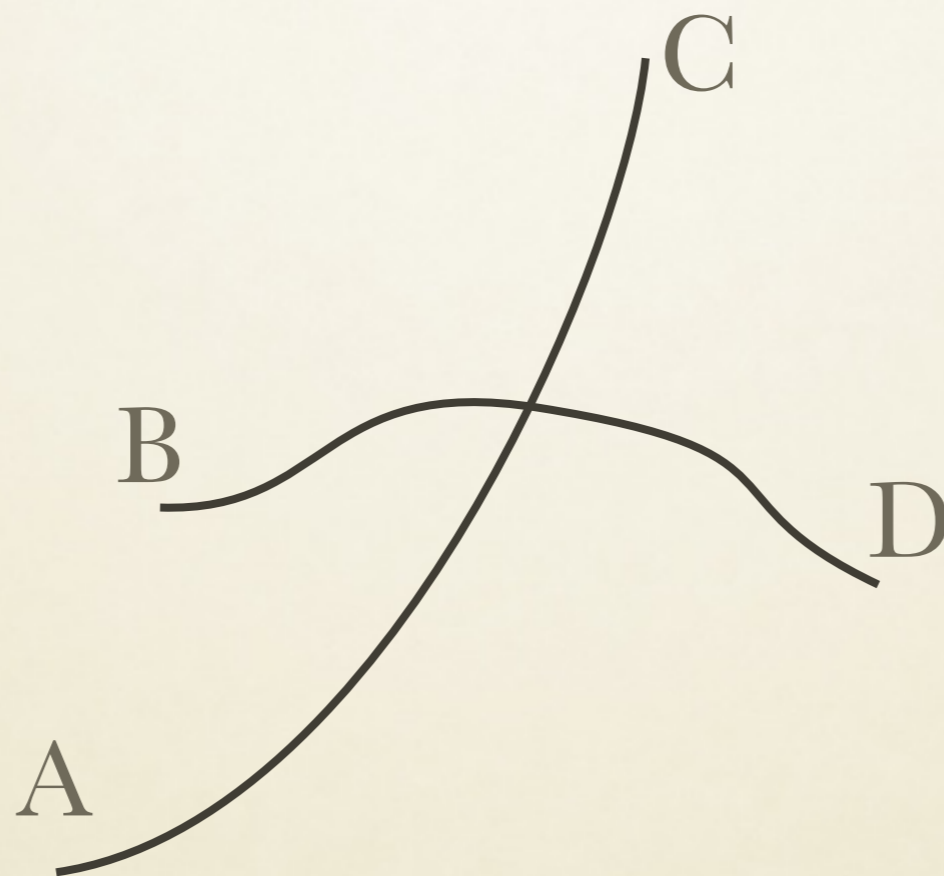
ZÁKONY GESTALTŮ

podobnosti

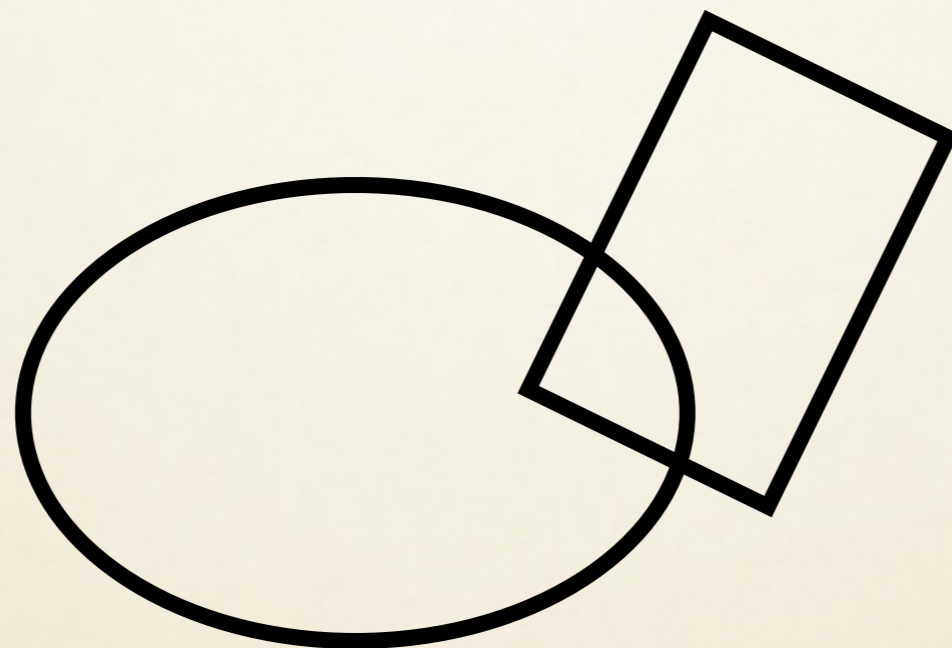
ZÁKONY GESTALTŮ

pokračování nebo směru

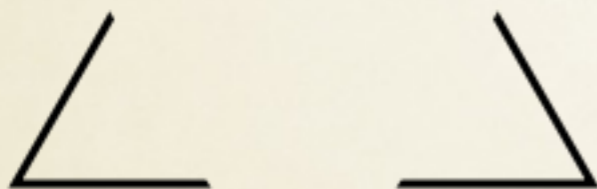
ZÁKONY GESTALTŮ

výstižnosti (Prägnanz)

ZÁKONY GESTALTŮ

dobrého tvaru

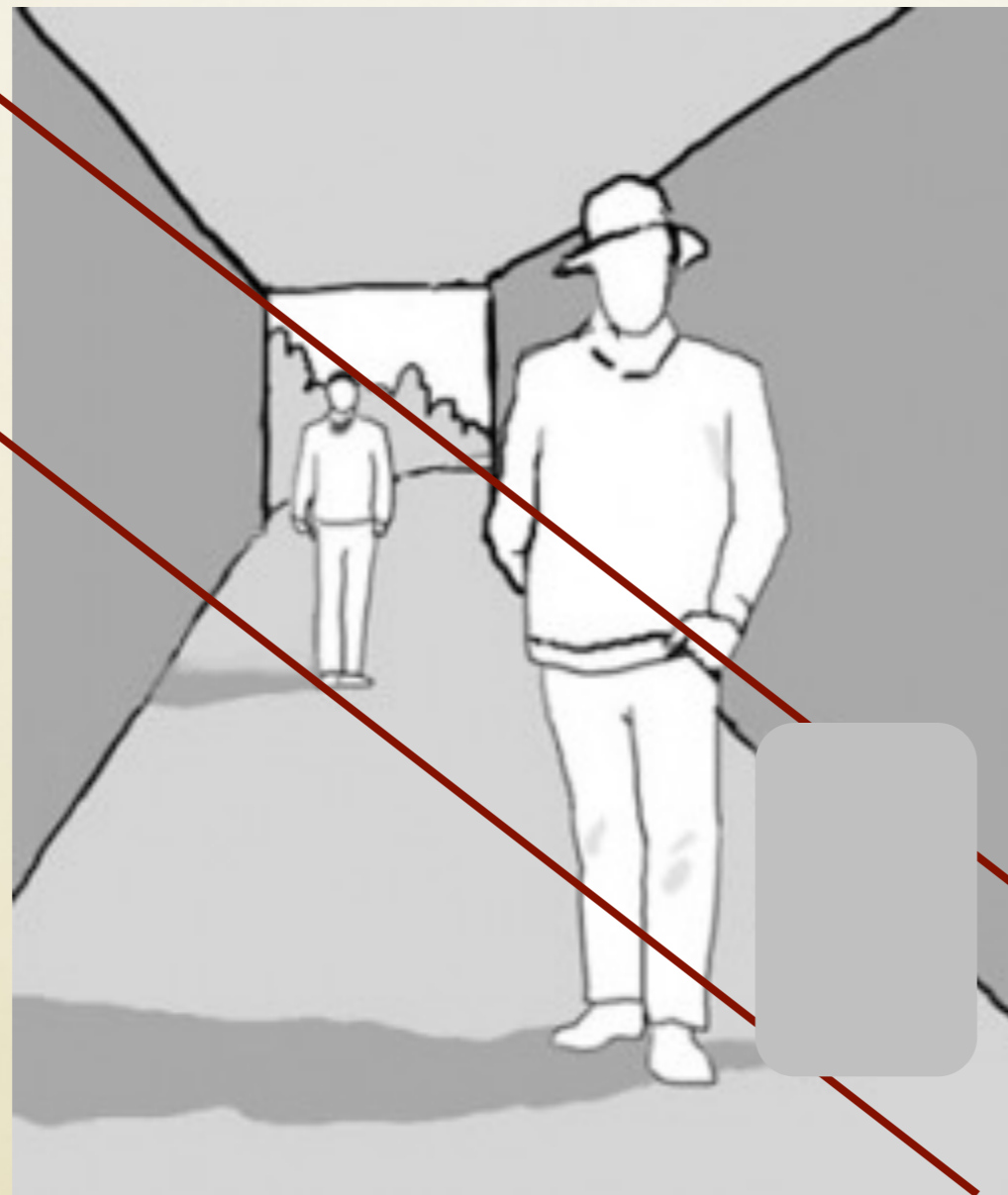
ZÁKONY GESTALTŮ

vnímání figury a pozadí

ZÁKONY GESTALTŮ

konstantnost velikosti

KURT KOFFKA (1886-1941)

- spoluzakladatel berlínské školy
- Stumpfův žák, později asistent Wertheimera při prvních gestaltistických experimentech
- 1935 kniha Principles of Gestalt Psychology (v USA)

WOLFGANG KÖHLER

(1887-1967)

- spoluzakladatel berlínské školy
- v době 1. světové války experimenty se šimpanzi – výzkum učení a řešení problémů
- doktrína izomorfismu

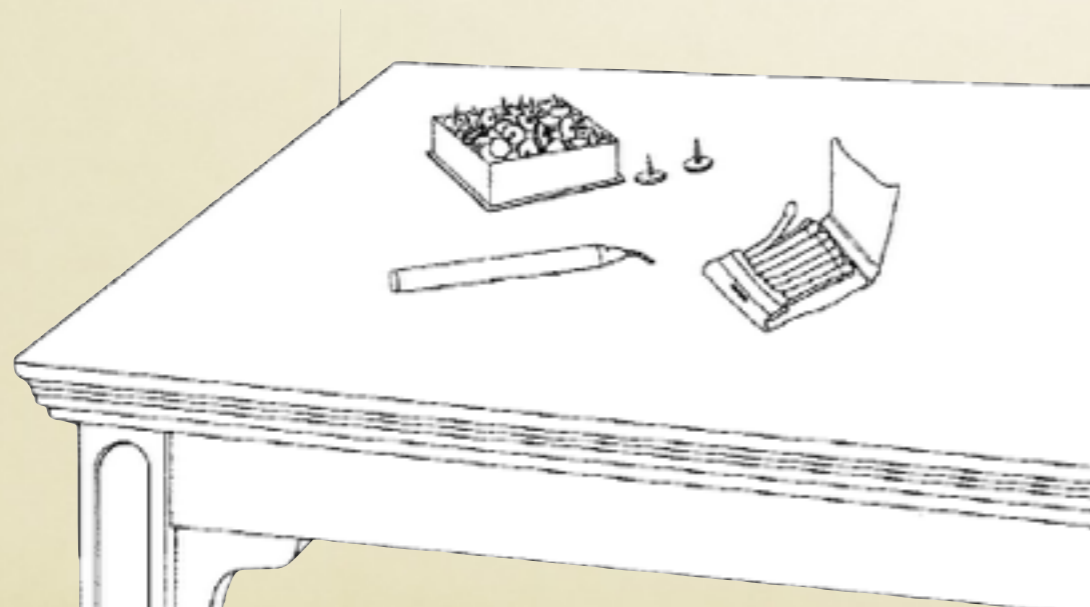

entirely justified as a
of general training to
rudimentary powers of
generalization.

Our third and last
although closely relat
ones, seems to merit
tion. We term it *solu
tion*. It is illustrated
previously described by
we demonstrated in the
of color. More and bette
plied by the work of Koh
her subject Ioni to respon
mental situations by use
once established the poss
adaptation through a par
training and specific shif
from size and shape or ma
color. These are but mean
bility on the part of the
singling out a particular
or value of the experimen
of reacting on the basis of
type of process undoubtedly
Kohler's observation of the
chimpanzee, from a cons
varying extremely in cons
those which...

KARL DUNCKER (1903-1940)

- výzkum řešení problémů
- aplikoval Köhlerovy závěry na lidské myšlení
- funkční fixace

LIPSKÁ ŠKOLA CELOSTNÍ PSYCHOLOGIE

- Wundtovi žáci, odmítali elementarismus
- dva druhy celků – učeněné a neučeněné
- hlavní představitel Felix **Krüger** (1874-1948)
- v brněnské psychologické škole na ně navazoval Ferdinand **Kratina** (1885-1944)

KURT LEWIN (1890-1947)

- teorie motivace
- teorie pole, topologie jako matematický model duševních procesů
- 1936 Principles of Topological Psychology
- sociální psychologie, výzkum skupinové dynamiky

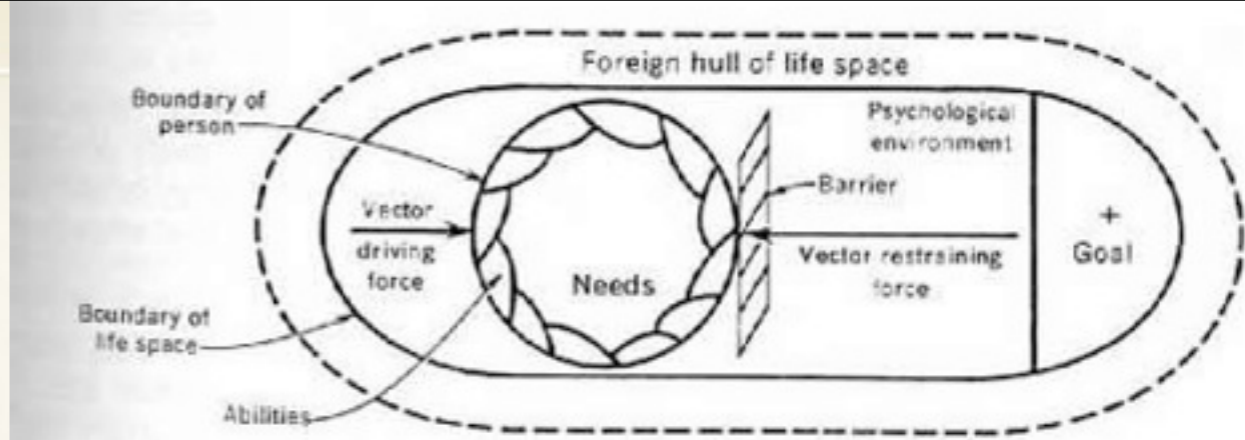
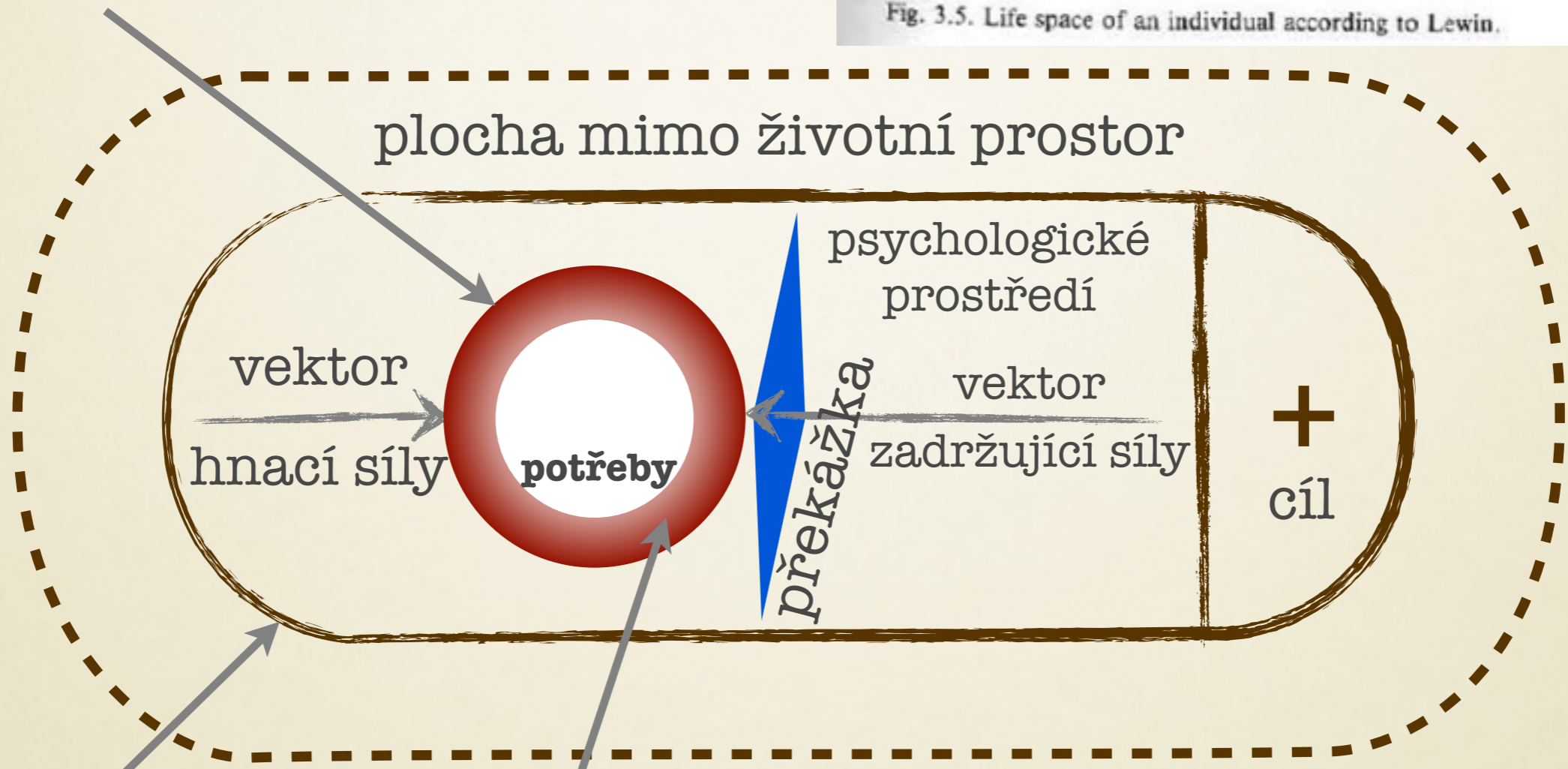

Fig. 3.5. Life space of an individual according to Lewin.

hranice osoby

plocha mimo životní prostor

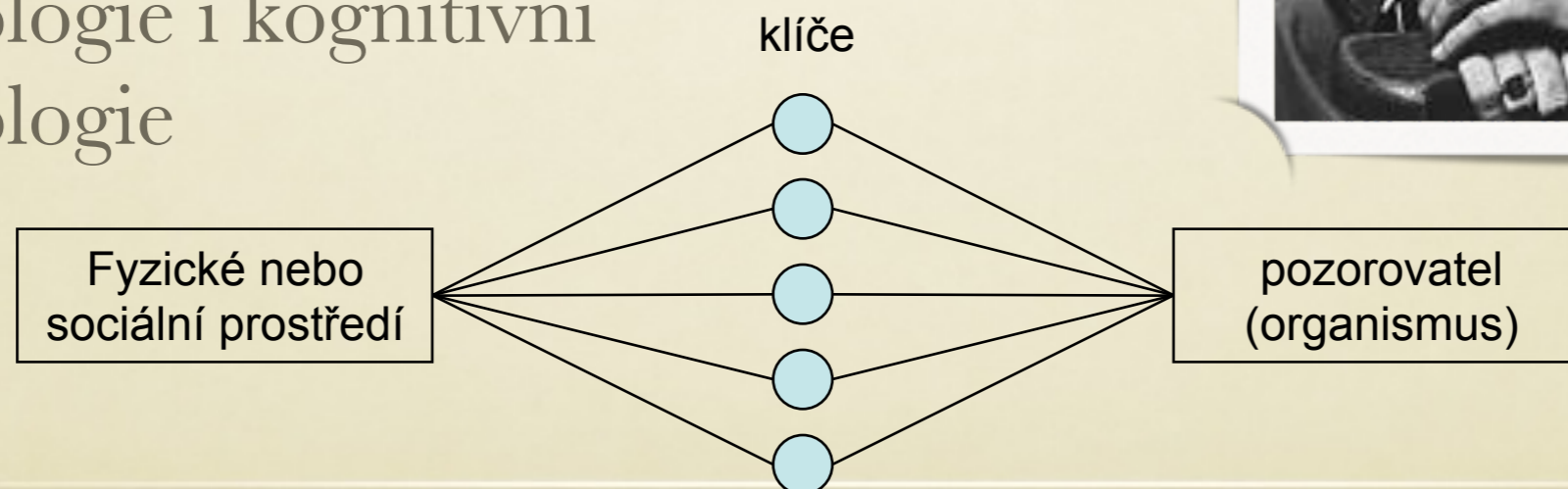

hranice životního prostoru

EGON BRUNSWIK

(1903-1955)

- pravděpodobnostní funkcionalismus
- čočkový model vnímání (+chování)
- předchůdce ekologické psychologie i kognitivní psychologie

KRITIKA GESTALT PSYCHOLOGIE

- mlhavost v definici pojmů
- převaha teorie nad empiricky podloženými daty
- kritika experimentů – příliš kvalitativní, málo kontroly

ZAŘAZENÍ GESTALTISMU VZHLEDEM K WATSONOVÝM PRESKRIPTIVNÍM DIMENZÍM

- **klíčové dimenze**
 - molární přístup
 - centralismus
 - kvalitativní přístup
 - racionalismus

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Kratina, Ferdinand (1932). Studie tvarové psychologie. Generální komise nakladatelství Orbis, Praha.
- Kratina, Ferdinand (1935). Úvod do celostní a tvarové psychologie. Ústřední spolek jednot učitelských, Brno, Praha.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Mach, Ernst (1886/1905). The analysis of sensations (Introductory remarks: Anti-metaphysical).
- Wertheimer, Max (1938). Laws of organization in perceptual forms. In W. Ellis, W (Ed. & Trans.), A source book of Gestalt psychology (pp. 71-88). London: Routledge & Kegan Paul. (Original work published in 1923 as Untersuchungen zur Lehre von der Gestalt II, in Psychologische Forschung, 4, 301-350.)
- demontrace ří-fenoménu
- Wertheimer, Max (1924). Gestalt theory. Über Gestalttheorie - an address before the Kant Society, Berlin, [7th December, 1924], Erlangen, 1925. In the translation by Willis D. Ellis published in his "Source Book of Gestalt Psychology", New York: Harcourt, Brace and Co, 1938.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Koffka, Kurt (1922). Perception: An introduction to the Gestalt-theorie. *Psychological Bulletin*, 19, 531-585.
- Koffka, Kurt (1935). *Why psychology?* (kapitola 1 z *Principles of gestalt psychology*, publ. Lund Humphries, London).
- Köhler, Wolfgang. (1929). An old pseudoproblem. (Ein altes Scheinproblem, *Die Naturwissenschaften*, 1929, 17, pp. 395-401).
- Köhler, Wolfgang (1959). Gestalt psychology today. *American Psychologist*, 14, 727-734.
- Duncker, Karl (1941/42): On pleasure emotion and striving. *Philosophy and Phenomenological Research* 1, 391-430.